

Dokumentegenskaber:	Funktionelle stemmelidelser
Gældende for	Otorhinolaryngologi, hoved- og halskirurgi & audiologi
Udarbejdet af	Dansk Laryngologisk Selskab
Opdateringsdato	Marts 2014
Faglig ansvarlig	Dansk Selskab for Otolaryngologi, Hoved og Halskirurgi
Nøgleord	Funktionelle stemmelidelser, hyperfunktionel dysfoni, hypofunktionel dysfoni, fonasteni, psykogen afoni

1. Titel

Funktionelle stemmelidelser.

2. Formål

Diagnostik og behandling af funktionelle stemmelidelser.

3. Definition

Stemmelidelser betinget af uhensigtsmæssig stemmeteknik.

4. Baggrund

a. Ætiologi

Funktionelle stemmelidelser skyldes uhensigtsmæssig stemmeteknik uden eller med organiske læsioner (fx noduli eller polyp).

b. Forekomst

Funktionelle stemmelidelser ses hyppigt i de foniatiske klinikker og ved praktiserende øre- næse-halslæger.

c. Visitation

Patienter med hæshed i mere end to uger uden oplagt årsag skal ses hos praktiserende øre- næse-halslæge. Vurderes årsagen til stemme-problemet at være funktionelt, kan patienten, afhængig af lokale forhold, henvises direkte til logopædisk undervisning eller til en af øre-næse-hals-afdelingernes foniatiske klinikker, hvis patienten er motiveret for undervisning

d. Inddeling

- **Hyperfunktionel dysfoni:** Presset og spændt stemme på baggrund af utilstrækkelig respiratorisk støtte og kompensatorisk hyperfunktionel spænding i muskulaturen
- **Hypofunktionel dysfoni:** Svag, klangfattig stemme betinget af uhensigtsmæssig funktion af den ekspiratoriske fonationsstøtte og svag kompression
- **Funktionel dysfoni med sekundær organisk forandring:** Uhensigtsmæssig stemmeteknik har resulteret i noduli, ødem eller polypper
- **Fonasteni:** Kronisk stemmetræthed med eller uden hæshed. Kan ses isoleret eller være led i funktionel dysfoni
- **Psykogen afoni:** Psykisk betinget manglende evne til fonation

5. Fremgangsmåde

a. Anamnese:

- Generel anamnese indeholdende generelle helbredsoplysninger (tidligere øre- næse-halssygdomme, kroniske lidelser, operationer og medicin)
- Stemmeanamnese:
 - o Tidligere stemmeproblemer; fx problemer med stemmekvalitet, stemmestyrke og fonasteni
 - o Tidligere logopædisk undervisning
 - o Stemmevanskelighedernes debut
 - o Stemmemæssige forandringer
 - o Stemmekrav
 - o Fonasteniske gener, dvs. stemmetræthed, rømmetrang, tørhed og globulus

b. Differentialdiagnoser:

- Organiske stemmelidelser
- Neurologiske stemmelidelser

c. Objektiv undersøgelse:

- Almindelig øre-næse-halsundersøgelse
- Stroboskopi
- Evt. high speed video
- Evt. stemmeanalyse, der anbefales før og efter evt. kirurgisk indgreb på sekundære forandringer

d. Behandling:

- Logopædisk undervisning
- Evt. fysioterapi
- Evt. kirurgi
- Evt. psykologsamtaler

6. Referencer

Lærebog i Øre-næse-halssygdomme og Hoved-Hals-Kirurgi, Therese Ovesen og Christian von Buchwald, Munksgaard Danmark, København 2011

Greene & Mathieson's The voice & its disorders, sixth edition, Wiley-Blackwell.

2001 Wilson JA, Deary IJ, Scott S, et al. Functional dysphonia. BMJ 1995;

311(7012):1039-40